

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. Πολιτοφυλακή Κρήτης: Τη διετία της αρμοστείας του Αλέξανδρου Ζαΐμη (1906-1908) το πιο σημαντικό ήταν ότι οργανώθηκε για πρώτη φορά η Πολιτοφυλακή της Κρήτης, δηλαδή ο πρώτος στρατός του νησιού (1907), που εξελίχθηκε σε αξιόλογη δύναμη, όπως φάνηκε αργότερα στους Βαλκανικούς πολέμους (1912-1913). Αυτή αποτελούνταν από Έλληνες αξιωματικούς που προηγουμένως θα παραιτούνταν από τον ελληνικό στρατό. Η παρουσία των ξένων δυνάμεων κατέστη πλέον περιττή και οι Μεγάλες Δυνάμεις αποφάσισαν να εκκενώσουν την Κρήτη μέσα σε έναν χρόνο, με μόνη εγγύηση την ασφάλεια των μουσουλμάνων της νήσου. (σ. 216)

β. Κοινωνιολογική Εταιρεία: Στις εκλογές της 8^{ης} Αυγούστου 1910 σε κάποιες εκλογικές περιφέρειες έθεσαν υποψηφιότητα σοσιαλιστές και για πρώτη φορά εμφανίστηκε η σοσιαλδημοκρατική «Κοινωνιολογική Εταιρεία. Ομάδα με σοσιαλιστικές ιδέες, η οποία ξεκίνησε από μερικούς διανοούμενους ως αριστερός μεταρρυθμιστικός σύνδεσμος, με στόχο να προπαγανδίσει πολιτικές θέσεις, και στη συνέχεια να ιδρύσει κόμμα. Επιζητούσε για όλα τα μέλη της κοινωνίας ισότητα ευκαιριών, κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής και διανομή των αγαθών ανάλογα με τις ανάγκες του καθενός, πράγμα που θα μπορούσε να υλοποιηθεί με τη σταδιακή αναμόρφωση της οικονομίας και τη συνταγματική μεταβολή. (σ. 89 και 93)

γ. «Συνθήκη Νεϊγύ»: Τον Νοέμβριο του 1919 υπογράφηκε η Συνθήκη του Νεϊγύ (μεταξύ Αντάντ και νικημένης Βουλγαρίας), που προέβλεπε την παραχώρηση της Δυτικής Θράκης από τη Βουλγαρία στην Ελλάδα. Στη συνθήκη ήταν συνημμένο το «Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας». Με βάση αυτό, αναχώρησαν από την Ελλάδα περίπου 50.000 Βούλγαροι και από τη Βουλγαρία περίπου 30.000 Έλληνες (περίπου 20.000 ακόμη Έλληνες είχαν μεταναστεύσει πριν από την υπογραφή της συνθήκης). (σ. 140)

ΘΕΜΑ Α2

- α. → 4
- γ. → 1
- δ. → 5
- ε. → 3
- στ. → 2

ΘΕΜΑ Β1

Σελ. 85 – 87: « Ο ελληνοτουρκικός πόλεμος... στην εκπαίδευση και στη δημοσιονομική πολιτική».

ΘΕΜΑ Β2

Σελ. 250: « Στην Ευρώπη πρωτεργάτης του αγώνα... την υποστήριξη της Σοβιετικής Ένωσης»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: σελ. 42 → «Στον ελληνικό χώρο ... πρόβλημα»

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ:

α. Σχολικό Βιβλίο σελ. 42 – 43 → «Αργότερα όμως, η διεύρυνση του ελληνικού κράτους... ελλείψεις»

Ιστορικό Παράθεμα Α

→ Οι πλούσιοι Έλληνες του εξωτερικού, που αγόρασαν τα τσιφλίκια της Θεσσαλίας από τους Τούρκους ήταν πολύ πιο απαιτητικοί από τους Τούρκους απέναντι στους Έλληνες γεωργούς.

→ Ανάγκαζαν τους κολίγους να πληρώνουν ενοίκιο για τα σπίτια τους που θεωρητικά ανήκαν στους ίδιους ήδη από πολύ παλιότερα. Αν και οι ακτήμονες παρουσίαζαν τα έγγραφα της ιδιοκτησίας των σπιτιών τους, νέοι ιδιοκτήτες γης (οι τσιφλικάδες) δεν τα δέχονταν.

β. Σχολικό Βιβλίο σελ. 81 → «Στα εδάφη της Θεσσαλίας... και έλαβαν κάποια μέτρα για τη βελτίωση της θέσης τους».

Ιστορικό παράθεμα Β

→ Ο Τρικούπης υποστήριζε ότι μια πιθανή διανομή των γαιών της Θεσσαλίας στους ακτήμονες θα έδιωχνε τους πλούσιους επενδυτές από τη χώρα.

→ Η παρούσα οικονομική κατάσταση της χώρας επιβάλλει την παραμονή των εθνικών γαιών στα χέρια των πλουσίων ιδιοκτητών τους.

Αντίθετα ο Δηλιγιάννης:

→ Το 1896 επιχείρησε με νόμο την πραγματοποίηση της απαλλοτρίωσης ώστε να διανεμηθεί ένα μέρος των εθνικών γαιών στους ακτήμονες. Αυτή η κίνηση ήταν το πρώτο βήμα του ελληνικού κράτους ώστε να αναγνωρισθεί η ύπαρξη του «θεσσαλικού προβλήματος», το πρόβλημα της μεγάλης ιδιοκτησίας.

γ. Σχολικό Βιβλίο σελ. 43 → «Οι πρακτικές αυτές δημιούργησαν εντάσεις... από τις οποίες έγινε στο χωριό Κιλελέρ (1910)».

Ιστορικό παράθεμα Γ

- Τα μέλη της Πανθεσσαλικής Επιτροπής αγώνα υπέβαλαν υπόμνημα στο βασιλιά Γεώργιο Α΄ ζητώντας να παρέμβει ο ίδιος.
- Διαμαρτύρονταν διότι οι ίδιοι δεν ήταν κύριοι της γης, την οποία καλλιεργούσαν.
- Υποστήριξαν ότι οι τσιφλικάδες τους ανάγκαζαν να περιφέρονται από περιοχή σε περιοχή. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο γεωργικός πληθυσμός να ελαττώνεται και η γεωργία να μην αναπτύσσεται.
- Οι ακτήμονες έπεφταν συχνά θύματα των τοκογλόφων καθώς των ασθενειών, όπως η ελονοσία.
- Επικαλούνται το ρόλο τους ως ακρίτες του ελληνικού κράτους και επιθυμούν την καλύτερη αντιμετώπιση από το ελληνικό κράτος.
- Φέρνουν ως παράδειγμα τη Δανία, όπου η δουλοπαροικία καταργήθηκε το 1788.

ΘΕΜΑ Δ1

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: σελ. 157 - 158 → «Την αστική αποκατάσταση ανέλαβε ... κατασκευή ή επέκταση λιμανιών κ.ά)».

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ:

α. Σχολικό βιβλίο σελ. 158 – 159: → «Η αστική στέγαση ξεκίνησε ... σε προσφυγικές οικογένειες για τη στέγασή τους»

Ιστορικό παράθεμα Α

→ Οι πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν στην Καισαριανή «έπεσαν θύματα της αδιαφορίας και της εγκατάλειψης του ελληνικού κράτους». Ενώ οι συνθήκες διαβίωσης ήταν άθλιες, το άριστο φυσικό περιβάλλον της περιοχής κράτησε τους πρόσφυγες.

→ Αρχικά κατοικούσαν σε σκηνές και στη συνέχεια κατασκευάστηκαν από το ελληνικό κράτος 500 ξύλινα παραπήγματα και 1000 πλινθόκτιστα δωμάτια. Η ΕΑΠ κατασκεύασε 350 σπίτια με τρεις ή τέσσερις κατοικίες διαφόρων τύπων.

→ Είναι γνωστό ότι η οικοδόμηση των συνοικισμών δεν συνδυαζόταν με έργα υποδομής γι' αυτό και η ύδρευση του προσφυγικού πληθυσμού γινόταν με βυτία ή με τους υδροπώλες.

→ Η έλλειψη έργων υποδομής, όπως η ανυπαρξία του αποχετευτικού συστήματος οδηγούσε στο φρικτό θέαμα στην κοίτη του χειμάρρου, με ακαθαρσίες, σκουπίδια κ.ά.

β. Σχολικό βιβλίο σελ. 159: → «Υπήρχαν βέβαια και οι εύποροι πρόσφυγες... η Νέα Σμύρνη στην Αθήνα και η Καλλίπολη στον Πειραιά».

Ιστορικό παράθεμα Β

→ Κάποιοι πρόσφυγες ήταν σε θέση να νοικιάσουν κάποια κατοικία ή και να οικοδομήσουν οι ίδιοι τις κατοικίες τους.

→ Κάποιοι κατάφεραν να πάρουν δάνεια ή και οικόπεδα από το κράτος, και το ελληνικό κράτος αναλάμβανε την κατασκευή έργων υποδομής.

→ Τέτοιοι συνοικισμοί είναι η Νέα Σμύρνη, η Καλλίπολη και η Νέα Καλλικράτεια.

→ Ο συνοικισμός στη Νέα Σμύρνη είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα. Εκεί κατοικούν πρόσφυγες που προέρχονται από τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα της πατρίδας τους. Το 1923 οργανώνονται και καταφέρνουν την απαλλοτρίωση της περιοχής. Σε δύο χρόνια αρχίζει η οικοδόμηση της περιοχής με απώτερο σκοπό το μεγαλύτερο πλάτος των δρόμων.

Σχολικό βιβλίο σελ. 159: → «Στο αντίθετο άκρο βρίσκονταν οι άποροι πρόσφυγες... επρόκειτο να ζήσουν για πολλά χρόνια».

Ιστορικό παράθεμα Γ

→ Η κατάσταση ήταν δυσκολότερη για τους φτωχούς πρόσφυγες. Τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η τενεκεδούπολη στη Θεσσαλονίκη όπου κατοικούσαν πάνω από δύο χιλιάδες άτομα.

→ Οι καλύβες ήταν μικρές, κρύες και υγρές το χειμώνα και «σωστοί φούρνοι» το καλοκαίρι.

→ Ικανά αυτά τα καταλύματα να προσφέρουν να προσφέρουν στέγη στους ενοίκους του, αλλά πρόκειται για την κατώτατη βαθμίδα της πολιτισμένης ζωής.